

**UCHWAŁA NR XVII/.../2016
RADY GMINY WIERZBICA
z dnia stycznia 2016 r.**

w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego dla Gminy Wierzbica.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2015.1515), Rada Gminy Wierzbica uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Wierzbica, w brzmieniu określonym załącznikiem nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzbica.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY
mgr Zdzisław Dulias

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wierzbica Powiat Radomski Województwo Mazowieckie

3) odnowa, zakup, adaptacja obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa wiejskiego.

Jest to jeden z wielu przykładów możliwości skorzystania z funduszy pomocowych. Nie powinna tego robić gmina ale przede wszystkim w odpowiedni sposób zorganizowane społeczeństwo.

4. Społeczeństwo, usługi socjalne, pomoc specjalistyczna.

Starzejące się społeczeństwo, nowe problemy nieprzystosowania społecznego, odrzucanie osób innych od życia w rodzinie, powoduje, że muszą powstać ośrodki pozwalające na godziwe życie dla tych grup mieszkańców. Należy utworzyć dom pomocy społecznej i to zarówno w wymiarze usług dziennych jak i stałego pobytu.

Powstać musi grupa inicjatywna która będzie chciała utworzyć ośrodek usługowy uzupełniony o hospicjum, który oprócz opieki, pozwoli na utworzenie kilkunastu stałych miejsc pracy, utrzymywanych z funduszy wojewódzkich i powiatowych.

WÓJT GMINY
mgr Zdzisław Dulias

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wierzbica w zakresie przedmiotowym obejmuje zadania finansowane w całości lub części z budżetu gminy oraz zadania innych jednostek samorządu terytorialnego realizowane na terenie gminy. Natomiast jego zakres czasowy dotyczy zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji na lata 2016-2020.

Plan porządkuje proces inwestycyjny w Gminie Wierzbica, optymalizuje zakres rzeczowy potrzeb inwestycyjnych w stosunku do możliwości finansowych, wskazuje planowane źródła finansowania inwestycji oraz ułatwia komunikację społeczną władz gminy ze społecznością lokalną uczestniczącą w planowaniu rozwoju Gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wierzbica obejmuje zadania infrastruktury publicznej stymulujące lokalną inicjatywę, inwestycje i mobilność zawodową społeczności lokalnej.

Plan zakłada realizację następujących celów szczegółowych:

- wsparcie lokalnych centrów ekonomicznych i społecznych,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia, edukacji i ochrony zdrowia,
- tworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
- wykorzystanie potencjału turystycznego, sportowego, kulturowego i przyrodniczego,
- zwiększenie atrakcyjności Gminy dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych,
- poprawę jakości środowiska przyrodniczego,
- wzrost zatrudnienia poza rolnictwem,
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

Socjologiczną miarą powodzenia realizacji projektów zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Wierzbica będzie wzrost partycypacji mieszkańców w działaniach podejmowanych w gminie na rzecz rozwoju społeczno - gospodarczego.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA GMINY WIERZBICA

1. Położenie, powierzchnia, ludność.

Gmina Wierzbica jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie radomskim. Od północy graniczy z gminą Kowala, od wschodu z gminą Skaryszew, Iłża, od południa z gminą Mirów, Mirzec, od zachodu z gminą Jastrząb i Orońsko.

Powierzchnia gminy wynosi 9397 ha. Zamieszkuje ją 9 945 osób (31.12.2015 r.). Średnia gęstość zaludnienia – 106 osoby/km².

Ośrodkiem gminnym jest wieś Wierzbica. Gmina podzielona jest na 16 sołectw: Błędów, Dąbrówka Warszawska, Łączany, Podgórkę, Polany, Pomorzany, Ruda Wielka, Rzeczków, Stanisławów, Suliszka, Wierzbica, Zalesice, Pomorzany Kolonia, Zalesice Kolonia, Wierzbica Kolonia, Polany Kolonia.

Gmina Wierzbica jest gminą rolniczą o niewielkim stopniu uprzemysłowienia, dominują działalności związane funkcjonalnie z obsługą produkcji rolniczej oraz infrastruktury wiejskiej.

2. Środowisko przyrodnicze.

Gmina Wierzbica, zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski (Kondracki 1980, położona jest na pograniczu dwóch prowincji: Niżu Środkowopolskiego oraz Wyżyny Małopolskiej na styku dwóch mezoregionów: Równiny Radomskiej należącej do makroregionu Wzniesień Południowo-Mazowieckich oraz Podgórze Łżeckiego, położonego na obszarze makroregionu Wyżyna Kielecka.

Od Łży w kierunku północno-zachodnim, aż do Wierzbicy zlokalizowana jest strefa łagodnych wzniesień, będąca granicą morfologiczną między tymi jednostkami.

Położenie takie decyduje o zróżnicowanym składzie gatunkowym i przejściowości zbiorowisk roślinnych obszaru gminy, jest to obszar graniczny występowania kilku gatunków roślin, które są charakterystyczne dla obszaru południowej lub północnej Polski.

Według szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, gmina Wierzbica leży w północno-zachodnim obrzeżu Gór Świętokrzyskich. Generalnie jest to równina, pod którą występują utwory czwartorzędowe reprezentowane przez wapienie, które zalegają około 30 m.

Na obszarze gminy Wierzbica występuje zróżnicowana grupa surowców mineralnych. Obecne są surowce skalne (jurajskie wapienie, margle, ility, czwartorzędowe gliny zwałowe), energetyczne (torfy) oraz metaliczne (piaski, ility żelaziste).

Surowce skalne – znaczenie przemysłowe mają udokumentowane złoża wapieni i margli oksfordu i mikerydu (okolice Wierzbicy) jak również złoża perspektywiczne wapieni, margli, gezu i opok górnokredowych. Obecne są także ility, glina oraz piaski w tym różnoziarniste i żwiru wodnolodowcowe.

Surowce metaliczne – rudy żelaza (teren między Wierzbicą a Przytykiem oraz pomiędzy Rudą Wielką a Błędowem).

Surowce chemiczne – na obszarze gminy znajdują się trzy udokumentowane złoża fosforytów (Dąbrówka Warszawska, Łączany, Zalesice).

Surowce energetyczne – torfy – występują w dolinie Modrzejowice, są to torfy niskie, turzycowe, olchowe, trzcinowe i mszyste.

Gmina Wierzbica położona jest w dorzeczu rzeki Wisły, w zlewni cieków Radomki i Łżanki. System rzeczny Łżanki jest stosunkowo dobrze rozbudowany, jednym z jej głównych dopływów jest Modrzejowica. Północno-zachodnia i północna część gminy odwadniana jest przez Szabasówkę, należy ona do systemu rzeczno Radomki. Południowa część gminy jest położona w obrębie węzła hydrograficznego Gór Świętokrzyskich, z których ciek Modrzejowica ma tu obszar źródłkowy, którym jest torfowisko Pakosław.

Charakterystyczną cechą systemu rzeczno-obszarowego gminy jest promienisty odśrodkowy układ. Występują tu tylko górne odcinki rzek, które w strefie działu wodnego inicjują się w płaskich nieckach denudacyjnych. Szerokie i płaskie dna tych dolin są zwykle silnie zabagnione. W okolicy Suliszka i Modrzejowice założono kompleksy stawów rybnych.

Gmina Wierzbica ma charakter rolniczy, posiada średnie lub dobre warunki przyrodnicze do produkcji rolnej.

Na omawianym terenie, wykształciły się gleby na utworach glacialnych i wodnolodowcowych. Do typu bielcowego należy ok. 90% gleb wykształconych na glinach, osadach pyłowych i piaskach. Na tym terenie występuje zakończenie tzw. ilżeckiego klina lessowego.

Dominują tu (wśród użytków rolnych) klasy bonitacyjne gleb IIIa i IIIb – ich udział w poszczególnych klasach bonitacyjnych 14,95%, Klasy IV – 38,25%, klasy V i VI 46,80%.

Większe kompleksy gleb o dobrej przydatności do produkcji rolnej występują w centralnej części gminy w rejonach sołectw: Wierzbica, Rzeczków i Łączany.

Gleby organiczne szczególnie chronione występują w dolinie rzeki Modrzejowicy i jej dopływów we wschodniej części gminy.

Średnie opady dla rejonu Wierzbica kształtują się od 500 do 600 mm.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi się 7,5 °C.

W granicach gminy użytki rolne zajmują ponad 8 198 ha, co stanowi 87,2% ogólnej powierzchni gminy. Grunty orne stanowią 71,8% ogólnej powierzchni gminy, łąki i pastwiska – 14,6%, lasy zaledwie 3,7%, sady 0,8%, zaś pozostałe grunty i nieużytki 9,1% ogólnej powierzchni gminy.

Lasy na terenie gminy są prawie zupełnie wytrzebione, gmina charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem lesistości na terenie województwa, zajmują one powierzchnię 349,5 ha, co stanowi tylko 3,71% (przy średniej krajowej ok. 29,7%). Lasy te należą do właścicieli indywidualnych lub wspólnot mieszkańców wsi. Zlokalizowane są one w formie znacznie rozdrobnionych, niewielkich powierzchni leśnych (okolice wsi Kolonia Wierzbica, Łączany, Suliszki Pomorzany i Podgórk). Skład gatunkowy lasów jest mało zróżnicowany (przeważa sosna pospolita), runo leśne oraz podszyt, pod względem pokrycia i składu gatunkowego roślinności są stosunkowo ubogie.

3. Turystyka.

W chwili obecnej gmina nie posiada dostatecznej ilości walorów naturalnych. Nie ma dworców i pałaców jak i szlaków turystycznych. Jedne z nielicznych obiektów godnych polecenia to: zabytkowy cmentarz austriacki we wsi Ruda Wielka, pomnik w postaci głazu ku czci powstańców z 1863r, cmentarz żydowski założony z XIX w., cmentarz „choleryczny” założony w 1931r.

4. Zagospodarowanie przestrzenne

4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego dla rozwoju gospodarki rolnej wymagają:

- dostosowania produkcji rolnej do warunków środowiska, zasobności i produktywności gleb,

- ograniczenia produkcji rolniczej ze względu na zanieczyszczenie środowiska, głównie w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu i z tym związanym skażeniem gleb lub zmianę rodzaju upraw,
- ograniczenia negatywnych skutków oddziaływania rolnictwa na środowisko np. poprzez nadmierne nawożenie i stosowanie środków ochrony roślin,
- ochrony gleb przed degradacją, neutralizację chemicznych zanieczyszczeń,
- ekologicznego zagospodarowania nieużytków,
- przeciwdziałania degradacji związanej z procesami erozyjnymi,
- przeciwdziałania procesom obniżania poziomu wód gruntowych,
- intensyfikacji programu odkwaszania gleb i zwiększaniu w glebie substancji organicznej,
- realizacji zadrzewień śródpolnych.

W odniesieniu do gospodarki leśnej uwarunkowania ochrony środowiska dotyczą:

- preferowania różnorodności systemów ekologicznych lasów zgodnych z uwarunkowaniami siedliska,
- wprowadzania drzewostanów wielogatunkowych i w różnym wieku,
- ochrony miejsc ostoi zwierzyzny,
- przeciwdziałania zagrożenia lasów przed transportem zanieczyszczeń atmosferycznych,
- traktowania lasów jako najważniejszego składnika równowagi ekologicznej w biosferze,
- inicjatywy zakładania szkółek i hodowli drzew,
- zalesiania nieużytków i obszarów zasilania wód gruntowych.

Uwarunkowania środowiskowe dla rozwoju funkcji osadnictwa, a szczególnie intensywnej zabudowy dotyczą:

- rozwoju poszczególnych miejscowości z uwzględnieniem wykorzystania naturalnych predyspozycji przyrodniczych, takich jak występowania gruntów przydatnych dla posadowienia budynków o zwierciadle wody gruntowej zawierającym 1,5 m poniżej powierzchni terenu,
- ochrony terenów otwartych i dążenia do tworzenia ekologicznego systemu tych terenów, wypełnionych zielenią dla zabezpieczenia ich funkcji biologicznej,
- rozwoju zieleni i gospodarki zielenią włączając wszystkie tereny biologicznie czynne w celu zabezpieczenia optymalnych warunków jej egzystencji i rozwoju, zapewnienia warunków do zachowania szczególnie cennych zasobów środowiska,
- kształtowania układów przestrzennych w sposób minimalizujący ujemne skutki oddziaływania na środowisko, w tym na jakość powietrza.

4.2. Infrastruktura techniczna

4.2.1. Komunikacja

Na terenie Gminy Wierzbica znajduje się sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, natomiast brak jest dróg międzynarodowych i krajowych.

Układ podstawowy sieci komunikacyjnej stanowią drogi wojewódzkie przechodzące z zachodu na wschód i z południa na północ tworząc w miejscowości Wierzbica węzeł drogowy.

Do najważniejszych ciągów komunikacyjnych należą:

- droga wojewódzka regionalna nr 744 relacji Radom – Starachowice
- droga wojewódzka nr 734 relacji Szydłowiec –Wierzbica
- oraz drogi powiatowe na kierunkach: Radom- Gębarzów –Polany (nr 34446), Zalesice – Łączany (34448), Wierzbica – Modrzejowice (34449), Wierzbica – Krzyżanowice (34452), Łączany – Pomorzany (34453), Wierzbica – Zbijów - gr. Województwa (34467), Kowala – Ruda Wielka – Wierzbica (34468), Orońsko – Ruda Wielka (34472), Ruda Wielka – Dąbrówka Warsz. (34473).

Stan dróg wojewódzkich jest zadowalający (poza ich przebiegiem w samej Wierzbicy), natomiast drogi gminne są w dużym stopniu ulepszone, jednak ich wartość techniczną i eksploatacyjną należy uznać za nie spełniającą aktualnych wymogów transportu i komunikacji.

W odniesieniu do dróg powiatowych można stwierdzić, że ich stan techniczny w ostatnich latach uległ poprawie i większość z nich jest w stanie zadowalającym lub średnim.

Rolę komunikacji zbiorowej na terenie gminy spełnia prywatni przedsiębiorcy obsługujący ważniejsze ciągi drogowe. Przystanki komunikacji zbiorowej w większości są urządzone przez ustawienie na nich wiat przystankowych.

Sieć kolejowa

Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa normalnotorowa zelektryfikowana relacji Kraków – Kielce – Radom-Warszawa. Na terenie gminy Wierzbica przystanek kolejowy w miejscowości Wola Lipieniecka, a najbliższa stacja kolejowa w m. Jastrząb oraz w mieście Radom. Kolej nie odgrywa istotnej roli w przewozie pasażerów z terenu gminy. Znajduje się tu również bocznicą kolejowa ze stacją towarową, która prowadzi do byłej cementowni.

Ogółem na terenie Gminy Wierzbica leży 37 km dróg wojewódzkich, 42 km dróg powiatowych oraz 162 km dróg gminnych.

4.2.2. Zaopatrzenie w wodę

Mieszkańcy gminy zaopatrzą się w wodę z wodociągu gminnego zasilanego ze stacji wodociagowych znajdujących się w:

- Wierzbica Osiedle	studnia Nr 1	Q-50 m ³ /h
- Polany	studnia Nr 1	Q-35 m ³ /h
	studnia Nr 2	Q-32 m ³ /h
- Zalesice	studnia Nr 1	Q-80 m ³ /h
	studnia Nr 2	Q-144 m ³ /h
- Ruda Wielka	studnia Nr 1	Q-93 m ³ /h

W skład ujęć wchodzi studnie i hydrofornie. Długość głównej sieci wodociagowej wynosi 73,7 km, przyłączy – 26,4 km. Sieć ta obejmuje wszystkie miejscowości gminy.

4.2.3. Gospodarka ściekowa

Na terenie gminy Wierzbica jest 1 mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków, posiadająca przepustowość 1414 m³/dobę. System kanalizacji sanitarnej jest tylko w samej Wierzbicy. W gminie jest 20,3 km sieci sanitarnej i 4,4 km przyłączy. W Wierzbicy znajduje się przepompownia, z której za pomocą kolektora przepompowywane są ścieki do oczyszczalni.

Na terenie Gminy znajduje się 60,4 km rowów otwartych oraz 1549 ha gruntów zmeliorowanych z czego za pomocą drenowania – 801 ha.

4.2.4. Energetyka

Na terenie Gminy Wierzbica istnieje sieć niskiego napięcia o długości 110,1 km, z czego napowietrzna stanowi 93,3 km, a sieć kablowa 16,8km.

Oprócz sieci niskiego napięcia na terenie Gminy znajduje się sieć napowietrzna średniego napięcia o dł. 68,9 km oraz 2,1 km sieci kablowej.

Na terenie gminy usytuowanych jest 66 stacji transformatorowych.

Oświetlenie uliczne posiada 23 km dróg, które zasilane jest z dwóch rodzajów sieci: napowietrznej i sieci kablowej.

4.2.5. Infrastruktura gazownicza

Gmina nie posiada sieci gazowej. System dystrybucyjny gazu bezprzewodowego jest dobrze w gminie zorganizowany. Nie przewiduje się budowy sieci gazowniczej, obecny system jest optymalny.

4.2.6. Gospodarka odpadami

Od 2013 r. zaczął obowiązywać nowy system gospodarki odpadami komunalnymi. Na podstawie znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, to gmina stała się właścicielem odpadów wytworzonych przez mieszkańców nieruchomości zamieszkałych w zamian za uiszczaną opłatę na rzecz Gminy. Odpowiedzialność za odpady z pozostałych nieruchomości (np.: zakłady, warsztaty, szkoły, cmentarze, sklepy itp.) nadal ponoszą ich właściciele lub zarządcy na podstawie indywidualnych umów z uprawnioną firmą świadczącą usługi w zakresie odbierania odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami. Opłaty ponoszone przez mieszkańców są zróżnicowane w zależności czy przekazują odpady zmieszane czy posegregowane.

Nieczynne składowisko odpadów komunalnych o pow. 3,37 ha znajduje się w Kolonii Rzeczków, które zostało zrekultywowane w 2010 r.

Na terenie gminy znajdują się też zdegradowane tereny po przemysłowe – ok. 120 ha, w skład których wchodzi tereny przekazane w ramach mienia przesiedleńczego „zabużanom”, grunty na których znajduje się m.in. komin i podstawy betonowe pieców obrotowych.

4.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Na terenie gminy występują następujące obiekty o cennych wartościach historycznych i architektonicznych:

4.3.1. Ochrona prawna dziedzictwa kulturowego gminy.

Zespoły i obiekty wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

1. Cmentarz wojenny 1915 r. – Ruda Wielka (275/A/84)
3. Kościół murowany 1709 r. – Wierzbica (181/A/82)
4. Kopalnia krzemienia czekoladowego z epoki brązu – Wierzbica (489/1/91)
5. Cmentarz parafialny rzym.-kat. 1 połowa XIX w. - Wierzbica (488/A/91)
6. Cmentarz epidemiczny 1931 r. - Wierzbica (489/A/91).

W Gminnej Ewidencji Zabytków ujętych zostało 56 obiektów – zestawienie tych obiektów stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego.

